

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoPr/9/2024
Identifikačné číslo spisu:	6721202824
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6721202824.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. W., narodeného XX. T. XXXX, T.A., F. XXX/X, zastúpeného advokátskou kanceláriou Weis & Partners s.r.o., Bratislava, Priemyselná 1/A, proti žalovanej obchodnej spoločnosti PPS Group, a. s., Detva, Tajovského 7, IČO: 36 011 509, o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru a mzdových nárokov, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 13Cpr/6/2021, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. augusta 2023 sp. zn. 16CoPr/1/2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. augusta 2023 sp. zn. 16CoPr/1/2023 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým uznesením odmietol odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen (ďalej aj „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) z 12. decembra 2022 č. k. 13Cpr/6/2021-115 (výrok I.) podľa § 386 písm. d) zákona č. 160/2015 Zb. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ako odvolanie ktoré nemá náležitosti podľa § 363 CSP. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobca je povinný nahradiť žalovanej trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (výrok II.).

1.1. Odvolací súd z odvolania žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie zistil, že nie je žalobcom podpísané. Preto z neho nebolo možné zistiť, či je skutočne podané žalobcom alebo inou osobou. Súd prvej inštancie správne vyzval žalobcu na odstránenie uvedeného nedostatku uznesením z 27. marca 2023 č. k. 13Cpr/6/2021-160, ktoré mu bolo doručené 31. marca 2023. Na základe výzvy podal žalobca nové odvolanie podaním z 10. apríla 2023, ktoré vlastnoručne podpísal. Z obsahu tohto druhého podania však vyplýva, že nejde len o doplnenie pôvodného odvolania o podpis žalobcu, ale o úplne nové odvolanie, s novým obsahom, ktorý sa nestotožňuje s obsahom pôvodného odvolania. Odvolací súd mal za to, že žalobca vlastne menil odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie po uplynutí lehoty na podanie odvolania, a preto druhé odvolanie žalobcu nie je prípustné z dôvodu rozporu s § 365 ods. 3

CSP. Z uvedeného vyplynulo, že pôvodné odvolanie žalobcu zostalo nepodpísané a ide o prekážku, v dôsledku ktorej odvolanie vecne nie je možné prejednať, keďže podanie žalobcu neobsahuje podpis, a teda neobsahuje zákonné náležitosti vyžadované ustanovením § 127 ods. 1 písm. e) CSP.

2. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňoval ustanovením § 420 písm. f) CSP, majúci za to, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

2.1. Výtýkanú vadu zmätočnosti dovolateľ videl v procesnom postupe súdov nižších inštancií. Namietal, že za stavu kedy odvolanie vlastnoručne nepodpísal a súd prvej inštancie ho uznesením z dňa 27. marca 2023 vyzval na podpísanie odvolania v dvoch rovnopisoch, prvoinštančný súd vôbec neskúmal, či by nebolo jednoduchšie postupovať podľa ustanovenia § 130 CSP, v zmysle ktorého „súd predvolá na výsluch toho, kto podanie urobil, ak má za to, že tým možno dosiahnuť odstránenie väd podania. Pri výsluchu súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, a poučí, ako podanie opraviť alebo doplniť.“ Uviedol, že takto danú vadu odstránili súdy v konaniach na Okresnom súde Dolný Kubín sp. zn. 6C/50/2022 a sp. zn. 6C/18/2020 a ďalej citoval bod 15. odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/206/2020 a bod 9. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1KO/41/2017. Dovolateľ taktiež namietal, že odvolací súd v bode 9 napadnutého uznesenia vôbec nevysvetlil, či podané prvé a druhé odvolanie spolu vecne súvisia, či sa dajú subsumovať pod tie isté písmená § 365 CSP, respektíve či v podaných odvolaniach nie sú uvádzané novoty § 366, na ktoré musí odvolací súd prihliadať ex offio, pričom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 20Cdo2409/2000. Žalobca uviedol, že uznesenie odvolacieho súdu bolo doručené nesprávne P. W. 18. septembra 2023. V závere dovolania požiadal podľa § 444 CSP odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, nakoľko sú tu okolnosti hodné osobitného zreteľa. V tejto súvislosti uviedol, že zarába mzdu 850 eur mesačne v hrubom, jeho manželka je dlhodobo nezamestnaná, spoločne majú školopovinného syna ktorého výživu zabezpečuje, pričom splácajú hypotéku. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie rozhodovanie a aby žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov predchádzajúceho konania, vrátane trov právneho zastúpenia žalobcu v dovolacom konaní, v plnom rozsahu.

2.2. Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť, nakoľko nie je prípustné. Mala za to, že súdy nižších inštancií postupovali v súlade s príslušnou úpravou procesného postupu a teda procesné práva žalobcu neboli uznesením porušené.

3. Podľa § 444 ods. 1 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho vykonateľnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

3.1. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu podľa § 420 písm. f) CSP je dôvodné, preto dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

5. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

6. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod (1 Cdo 17/2019, 2 Cdo 225/2018, 3 Cdo 142/2018, 4 Cdo 10/2018, 5 Cdo 9/2019, 7 Cdo 1/2018, 8 Cdo 94/2018, 9 Cdo 4/2020).

8. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v zmysle ktorého, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces dovolací súd uvádza, že z hľadiska jeho prípustnosti nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti podľa tohto ustanovenia; rozhodujúci je výlučne záver dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017, 9 Cdo 4/2020). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

9. Nesprávnym procesným postupom v zmysle § 420 písm. f) CSP sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018, 9 Cdo 4/2020).

10. Dovolateľ ním vytýkanú vadu zmätočnosti videl predovšetkým v tom, že súd prvej inštancie ho uznesením z dňa 27. marca 2023 vyzval na podpísanie odvolania v dvoch rovnopisoch a zaslanie súdu, pričom vôbec neskúmal, či by nebolo jednoduchšie postupovať podľa § 130 CSP.

11. V prípade, ak má podanie vady, súd má v zásade dve možnosti, ako zabezpečiť ich odstránenie.

Prvou možnosťou je písomná výzva (§ 128 a § 129 CSP) a druhou možnosťou je výsluch toho, kto podanie urobil (§ 130 CSP). Ak má súd za to, že možno rýchlejšie a hospodárnejšie odstrániť vady podania (či už podania vo veci samej, alebo iného podania) pri výsluchu podávateľa, predvolá ho a pri výsluchu mu uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, pričom ho poučí o tom, ako podanie opraviť alebo doplniť. Podávateľ môže svoje podanie opraviť alebo doplniť priamo pri výsluchu do zápisnice súdu. I keď zákon ponecháva na zvážení súdu prvej inštancie akým spôsobom bude postupovať pri odstraňovaní väd podania, v danom prípade mal podľa dovolacieho súdu vzhľadom na okolnosti prípadu zvoliť rýchlejší a hospodárnejší postup podľa § 130 CSP.

12. Dovolateľ poukázal tiež na bod 15 odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/206/2020, týkajúci sa povinnosti súdu poučiť strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

13. Podľa čl. 6 ods. 1 CSP strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možnosti uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu.

14. Podľa § 160 ods. 2 CSP súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

15. Podľa § 316 ods. 1 CSP individuálny pracovnoprávny spor na účely tohto zákona je spor medzi zamestnancom a zamestnávateľom vyplývajúci z pracovnoprávnych a iných obdobných pracovných vzťahov.

16. Podľa § 318 CSP súd pri prvom procesnom úkone vo vzťahu k zamestnancovi vhodným spôsobom zamestnanca poučí o

a) možnosti zastúpenia,

b) jeho procesných právach a povinnostiach nielen v rozsahu všeobecnej poučovacej povinnosti, ale poučí ho aj o dôkazoch, ktoré je potrebné predložiť, o možnosti podať návrh na neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie a o iných možnostiach potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie jeho práv.

17. Najvyšší súd po preskúmaní obsahu spisu považoval za dôvodnú aj ďalšiu dovoláciu námietku žalobcu týkajúcu sa absencie poučenia o možnosti využitia bezplatnej právnej pomoci. Podľa § 160 ods. 2 CSP súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. Z obsahu spisu vyplýva, že konajúce súdy si danú zákonnú poučovaciu povinnosť riadne nesplnili, hoci v predmetnom konaní (ide o individuálny pracovnoprávny spor) mali brať na to zvýšený ohľad, keďže jednou z jeho strán je osoba zamestnanca - bez vysokoškolského právnického vzdelania. Žalobcovi tak bola znemožnená realizácia zákonom priznaných procesných práv a konanie tak bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP.

18. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP napokon namietal aj nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý nezaslal právnemu zástupcovi žalobcu napadnuté rozhodnutie. Toto doručoval žalobcovi priamo.

18.1. Podľa § 110 ods. 1 CSP ak má strana zástupcu so splnomocnením na celé konanie, doručuje sa

písomnosť len tomuto zástupcovi. Písomnosť sa doručuje aj strane, ak strana má osobne v konaní niečo vykonať alebo ak o tom súd rozhodne s ohľadom na povahu veci. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku, ako aj procesné poučenia vydané súdom sa doručujú iba zástupcovi.

18.2 Súdna judikatúra sa už dávnejšie zaberala otázkou, či môže dôjsť k účinnému doručeniu súdnej písomnosti, ak má strana zástupcu so splnomocnením pre celé konanie, zároveň nejde o situáciu predpokladanú v druhej vete prvého odseku a súd napriek tomu, že mal doručiť písomnosť zástupcovi, ju doručí len strane sporu, teda ju nedoručí zástupcovi tejto strany. Právna teória, ako aj judikatúra zastávajú názor, že v takomto prípade nejde o účinné doručenie, čo znamená, že súd nemôže považovať písomnosť za riadne doručenú, ak ju nedoručil splnomocnenému zástupcovi. Ide o procesný postup, ktorý je v rozpore so znením ustanovenia § 110 CSP. Doručenie písomnosti v takejto situácii však bude procesnoprávne irelevantné, t. j. bez právnych účinkov.

19. V danom prípade mal dovolací súd z obsahu spisu mal za preukázané, že prvoinštančný súd sa v postupe doručovania napadnutého rozhodnutia dopustil pochybenia, keď toto rozhodnutie doručil, priamo žalobcovi, hoci z obsahu spisu musel mať vedomosť minimálne od 22. mája 2023, že žalobca je v spore právne zastúpený advokátskou kanceláriou Weis & Partners s.r.o. (viď plnomocenstvo č.l. 195 a nasl. spisu). Správne mal preto doručiť napadnuté uznesenie v spore zvolenému právnenému zástupcovi. Dovolací súd neodstraňoval osobitne toto procesné pochybenie (vrátením spisu), pretože na výsledku dovolacieho konania by už takýto postup nemal žiaden dopad.

20. Vzhľadom k uvedenému pod bodmi 10. až 19. tohto rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že na strane dovolateľa/žalobcu došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, a to postupom súdov nižších inštancií, ktoré nedodrжали zákonný postup v zmysle ustanovení § 110 ods. 1, § 128, § 129, § 130, § 160 a § 318 CSP. Týmto nesprávnym procesným postupom znemožnili žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a preto opodstatnene namietal dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

